

Fitt gáva til fíggarvinnuna

Oddagrein

Eitt av tiltøkunum í tí pappírsleysu semjuni er at lækka partafelagsskattin niður í 27 prosent. Henda ætlanin hevur til endamáls at skapa betri umstøður hjá fiskivinnuni at klára seg og at endurnýggja seg.

Sambært teimum upplýsingum, sum higartil eru komnir fram, rindar fiskivinnan lítið og einki í partafelagsskatti, men sjálvandi, um tað fer at gangast betri, so fer henda skattalækkingin at gera mun.

Allir føroyingar taka undir við, at høvuðs-vinna okkara skal hava góðar karmar at virka í, so hon bæði verður lívfor og burðardyg. Ti hava fólk einki ímóti, at partafelagsskatturin lækkar niður í 20 prosent, tá tað snýr seg um fiskivinnuna.

Men tað fer fyrst og fremst at gagna fíggarvinnuni, um partafelagsskatturin verður lækkaður. Og spurningurin er, um tað er neyðugt at lækka partafelagsskattin, so Føroya Banki, Tryggingarfelagið Føroyar og sparikassarnir sleppa lættari.

Fíggarvinnan rindar kanska einar tveir fimtapartar av tí partafelagsskatti, sum kemur inn í ár. Metingarnar hjá Fíggarvála-styrinum siga, at inntøkan frá partafelagsskattinum fer at liggja um 200 milliónir krónur, so henda inntøka fer at lækka einar 50 milliónir krónur.

Tað merkir, at landskassin fær einar 30 milliónir minni og kommunurnar fáa einar 20 milliónir krónur minni í skattainntøku. Tað virkar, sum um samgonguflokkarnir ikki hava tikið við, at bæði land og kommunur missa inntøku, og at næstan bara fíggarvinnan fær ágóða av at lækka partafelagsskattin.

Hinvegin kann hugsast, at fyrítøkur, sum hava gjørt nógv fyrri at sleppa undan at gjalda partafelagsskatt, fara at gjalda skatt, nú hann lækkar umleið ein fjórðing. So meira kemur kanska inn. Í øllum førum skuldi ein lækking stimbra, tí lækkar partafelagsskatturin niður í 20 prosent, hava Føroyar næstlægst partafelagsskattin í Evropa. Bara Írland er niðanfyrri.

Men hugsast kann, at serliga hetta - at uppskotið gagnar næstan bara fíggarvinnuni og at tað hevur keðiligar avleiðingar fyrri kommunurnar - fer at fáa tingfólk at venda sær burtur frá uppskotinum. Spurningurin er so, um tað ber til at differentiera partafelagsskattin, so hann bara lækkar fyrri fiskivinnuna? Ella fer tað at vera ov torført at umsita tvær ásetingar fyrri partafelagsskatt?

Allur bati batur, men sum stóðan nú er, hevur ein lægri partafelagsskattur lítlan og ongan týðning fyrri fiskivinnuna. Hinvegin er lækkingin ein fitt gáva til fíggarvinnuna.

Sosialurin

Lesarabrøv:

Áhugavert, ræðandi, skuffandi og at grína at

Sum býráðslimir í Havn var tað rættuliga áhugavert og ræðandi at lesa bløðini leygdagdin. Millum annað kundi tú lesa um tann destruktiva ágangin móti miðstaðarökunum. Tú kundi lesa um mál, ið verða umtalað í trúnaði, men verða endurgivin dagin eftir í bløðunum. Og politiskir vingslættar stendur eisini okkurt um

Fyrst tað ræðandi:

Tingmennuttan fyrri megin-økioð hava loynifundir, har teir hava tjakast um, hvussu teir kunnu flyta almennar stovnar út á bygð. So loyniligr hava hesir fundir verið, at politiskir partamenn, ið valdir eru úr miðstaðarökunum einki vita um, at tvørpolitiskir fundir hava verið. Stigtakarar til hetta nýggja slag av føroyskum »luskipolitikki« er sjálvsagt Jógvan við Keldu, býráðsformaður í Klaksvík.

Hesin góði borgarligi maðurin, ið plagar at harta niður á allar almennar stovnar (ikki teir í Klaksvík, sjálvandi), bjóðar enná einum nýggjum almennum starvi vælkommum norður til sín. Hólið til hetta nýggja almenna starv skal hansara býráð útvega.

Tað at flyta almennar stovnar út úr miðstaðarökunum er vælsaktans politikkur, so hví ikki taka slíkt upp olitiskt. Jógvan við Keldu er valdir á ting fyrri Fólkalokkin, so hví ikki taka spurningin upp innan flokkin fyrst. Tað mátti verði rættari at havi ein konstruktivan útjaðar politikk heldur enn ein destruktivan luskipolitikk móti miðjuni av landinum.

Ella kanska er Jógvan als ikki fólkalokksmaður og borgarligur? Nei, hann vil heldur hálsfevnast við Jóhannes Eidesgaard, Marjusi Dam og Pállu av Reynatúgvu í onkrum skýmaskoti, fyrri har at planleggja, hvussu nógv almenn stovr hann kann fáa norður til sín. Vit hava jú so ofta hoyrt býráðsformannin í Klaksvík grátið um, hví hann ikki kann fáa fleiri almennar skattakrónur í sín kommunukassa.

Hugsioð tankan, um løgtingslimirnir úr meginökunum (teir eru í fleirtal) byrjaðu at føra henda nýggja tyss-tyss-luski politikkinn hjá Jógvani við Keldu. Ja, kanska løgtingslimirnir úr Suður- og Norðurstreymoy saman við Eysturoyar tinglimunum komu til ta niðurstøðu, at bert eitt hospital verður av ongum, at nýggja Sandoyarferjan heldur skal sigla millum Skálafjørðin og Havnina, at tyrutænastan skal niðurlæggið, flogvøllurin flytast, osfr. osfr.

Tankin ræðir meg. Tinglimir eru valdir at umsita alt landið, men tá lokalpatriotar, eins og Jógvan við Keldu horeiggja sær um teir gera, burdi spurningurin, um at gera Føroyar til eitt valdomi verði uppførtur!

Tað skuffandi:

Býráðsbeiðið eigur at vera so opið sum gjørligt. Allar avgerðir, ið verða tiknar á virka borgaran, og tí eigur borgarin, í mest møgulegan mun at vita, hvørjar avgerðir verða tiknar. Men okkurt mál kann verða av slíkum slag, at ikki er gagnligt at almannakunngerá niðurstøð-

urnar. Tað kann vera persónlig víðurskifti hjá borgara og líknandi.

Av hesi grund hava býráðslimir tagnarskyldu, og onkrir býráðsfundir verða hildnir fyrri læstum húðum. Ein slíkur fundur varð hildin hóskvöldið. Men longu friggjadagin kl. trý seinrapartin, kundi annað av leygdagsbløðunum nágreiniliga endurgeva, hvat sagt var á tí afturlatna fundinum hjá Tórshavnar Býráð.

Tað er harmiligt og beinleiðis ábyrgdarleyst, at onkrur politikari er so grammur at koma í bløðini, at hann ikki kann yvirhalda tagnarskylduna. Ein tagnaðarskylda er tagnaðarskylda og skal sjálvsagt haldast!

At grína at:

Á opna býráðsfundinum var eisini tann nógv umtalaði kálkskannarin á skrání. Ein býráðslimir hevði ynskt, at býráðið tók støðu til, um kommunukassin skuldi gjalda til tól, ið landsjúkráhusið skuldi nýta.

Fíggarnevndin hevði viðgjørt málið áðrenn býráðsfundin og var har einmælt mælt frá at lata stuðul vísan til, at talan var um landsmál og ikki kommunalmál. Men á býráðsfundinum kundu somu fíggarnevndarlímur nú samtykka beint tað mótsatta. Ja, so lætt kann eitt landsmál gerast eitt kommunalmál.

So um onkr býráðslimir heldur, at ein almennur stovnur manglar eitthvørt, so er bara at leggja uppskot fyrri býráðið.

T.d. kundi býráðið latið SvF nakrar krónur, so ensk-



ur fótbóltur kann verða á skíggjanum hvønn leygdag. Ella býráðið kundi kanska hjálpt Heilsuføðiligu Starvsstovnu við nýggjari ventilatiónsskipan. Kanska nýtt vaktarskip. Kanska...

Nei. Býráðslimir eru valdir at umsita borgarans skattapening til at umsita kommununa. Tað er tí beinleiðis skeiðt at krevja inn kommunuskatt fyrri síðan at gjalda fyrri uppgávir, landið umsitur. Umráðandi er at halda fast við, at kommunuskattakrónan bert verður brúkt til tað, hon verður kravt inn til, nevniliga at umsita kommununa. Skopunar bygðaráð er valt at umsita Skopun, Sandavágs bygðaráð skal hava Sandavág koyrandi, og eru vit 13 býráðslímur valdir at stýra Tórshavnar kommunu.

Vinarliga
Jan Christiansen,
býráðslimir

»Málspilla« útvarpsins

Fyrri árum síðan var regluglutað í Útvarpi Føroya, sum æt »Orðabókkin«. Okkara málprofessari Jóhan Hendrik W. Poulsen hevði her høvi til at koma í samband við alt Føroya fólk mest um forkunnug orð og teirra merking ymsa staðni í landinum. Áhugin var stórur millum manna, og Jóhan Hendrik hevði so nógv at spyrja um og so nógv at greiða frá, at hann hálti tímin oftast mátti tykjast ov stuttur, eisini tí at v í ikki bara fingur at hoyra forvitnisligar frágreiðingar um orð, men eisini tilmæli um, hvat ið var góður og rættur málburður.

Tíverri bleiv hesin mentanartúttur tikin av skrání; men fyrri trimum árum síðan varð málróktarlaga lagt á annan bóg í útvarpinum, við tað at heilt líft av málkønum fólk skiftust um hvønn morgun eftir tíðindini kl. hálvum átta í nakrar minuttir at hugleiða um

málslig evni.

Í heyst hevur útvarpið tikið upp ein trijva máltátt, sum tey nú kalla »Málspilla«. Í minari læraralestrartíð lærdu vit í undirvisingini helst at taka positivt til orða, um vit vildu hava ein boðskap at rína við. Kanska halda tey í útvarpinum, at heiti sum t.d. »Málrókt« er ov skúlararaligt; men okkurt tílíkt mundu helst fleiri við mær hildið at verði líka so hugvekjandi sum heiti við »spilla«.

Hetta sagt, so man tað vera ivasamt, hvørja ávirkan nýggja málendingin sleppur at hava. Í hesari MTV-tíð er tað heilt stutta lit- og blóðbráð, sum er »in«. Men tá ið tit umgyrða hesa fáu sekundáttir við ágangandi poppsjarrið, og tú ikki rættuliga veitst, nær tú hesi málsligu gullkorn munna fara og falla í oyru, mást tú sita við heilt serligum treiskni í hesum tónleikaliga andleggi og tráa eftir elaskili. Viðhøvt fær hin málfróði orðið fyrri seg

longu innan tíggju minuttir yvir átta, men aðrar morgnarmugu hann/hon og vit onnur - ofta við sinnismuni - sita og bíða, til hon er nærri tíggju minuttum í hálvum nýggju.

Gott í tekjum í útvarpinum.

um, kunnu tit ikki lata okkum, sum hava áhuga fyrri móðurmálsviðgerð, fáa hesa lötuna t.d. beint aftaná eyðkennisjóðið eftir tíðindini?

Ólavur Hátún



Kunngjørt verður fyrri ætt, vinum og kenningum at okkara høgt elskaða mamma, vermma, omma og langomma

KATHIS HANSEN

Kollafjørður

andaðist í heiminum sunnunáttina 14.11.1999, 76 ára gomul.

Jarðarferðin verður kunngjørd í útvarpinum.

Børnini við familju

Tey, sum vilja minnst Kathis, kunnu geva eina peningagávu til sunnugadiskulan í Kollafirði.